

ĮSIGALIOJĘ TEISĖS AKTAI

Dėl Europos Sąjungos socialinės apsaugos sistemų koordinavimo reglamentų nuostatų

Pakeistas SODRA direktoriaus įsakymas „[Dėl Europos Sąjungos socialinės apsaugos sistemų koordinavimo reglamentų nuostatų, susijusių su taikytinos teisės nustatymu, įgyvendinimo tvarkos aprašu patvirtinimo](#)“.

Pakeitimais nurodyta, kad darbdavio, siunčiančio darbuotojus laikinai dirbti į užsienio valstybę, anketa gali būti nepridedama, jei anketa apie prašymui aktualų laikotarpį (12 mėnesių iki siuntimo pradžios) jau buvo pateikta anksčiau.

Nauja redakcija išdėstyta Prašymo išduoti pažymą (-as) / pažymėjimą (-us) apie Lietuvos Respublikos socialinio draudimo teisės aktų taikymą asmeniui (-ims), siunčiamam (-iems) dirbti į užsienio valstybę, forma.

Įsigaliojo nuo 2023 m. spalio 6 d.

Dėl paramos teikimo

Pakeisti VMI viršininko įsakymai:

- [Dėl Mėnesio ataskaitos apie vienam asmeniui suteiktą paramą ir \(arba\) labdarą bei iš vieno asmens gautą paramą, didesnę kaip 15 000 Eur, formos PLN203 ir jos pildymo taisyklių patvirtinimo](#);
- [Dėl Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymo įgyvendinimo](#);
- [Dėl Paramos teikimo metinės ataskaitos FR0477 formos, Paramos gavimo ir panaudojimo metinės ataskaitos FR0478 formos ir jų užpildymo taisyklių patvirtinimo](#).

Šie VMI viršininko įsakymai pakeisti, kadangi pakeistas Loterijų įstatymas, kuriame loterijų organizatoriams nebeliko pareigos skirti paramos Labdaros ir paramos įstatyme nustatytiems paramos gavėjams.

Dėl akcizų lengvatų taikymo

Priimtas įsakymas „[Dėl Akcizų lengvatų taikymo etilo alkoholiui ir \(arba\) alkoholiniams gėrimams, skirtiems Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 4–7 ir 9 punktuose nurodytiems tikslams, tvarkos aprašo patvirtinimo](#)“.

Aprašas reglamentuoja akcizų lengvatų taikymo etilo alkoholiui ir (arba) alkoholiniams gėrimams, skirtiems Akcizų įstatymo 27 str. 1 d. 4–7 ir 9 punktuose nurodytiems tikslams, taip pat esantiems į Lietuvos Respubliką iš kitų Europos Sąjungos valstybių narių atgabentuose ir (ar) importuotuose Akcizų įstatymo 27 str. 1 d. 4–7 ir 9 punktuose nurodytuose produktuose, tvarką.

2023 m. spalio 16 d. VMI pateikė informacinį raštą [Nr. \(18.2-31-2 Mr\) RM-35986](#) dėl minėtų akcizų lengvatų taikymo.

Atkreiptinas dėmesys, kad **įsakymas ir Aprašas įsigalioja nuo 2023 m. spalio 12 d.** (lengvatų taikymas etilo alkoholiui ir (arba) alkoholiniams gėrimams, skirtiems kvapiųjų medžiagų gamybai, lengvatų taikymas kvapiosioms medžiagoms), o **Aprašo 8 punktas, 9.2 papunktis, 10 punktas ir V skyrius įsigalioja nuo 2024 m. sausio 1 d.**

ĮSIGALIOJĘ TEISĖS AKTŲ KOMENTARAI

Dėl Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo (GPMĮ) komentarų

Pakeisti GPMĮ komentarai:

- [GPMĮ 19 straipsnio komentaras](#) pakeistas, paaiškinant akcijų įsigijimo kainos nustatymą.
- [GPMĮ 22 straipsnio komentaras](#) išdėstytas nauja redakcija, paaiškinant pajamų priskyrimą A ir B klasėms;
- [GPMĮ 36 straipsnio komentaras](#), patikslinant gyventojų atsakomybę dėl įstatymo pažeidimų;
- [MAJ 104² straipsnio 2 dalies komentaras](#) dėl nurodymo mokesčių mokėtojui atsiskaityti negrynaisiais pinigais;
- [MAJ 139 straipsnio komentaras](#) dėl baudų už mokesčių įstatymų pažeidimus;
- [MAJ 140 straipsnio komentaras](#) dėl baudų skyrimo.

TEISĖS AKTŲ PROJEKTAI

Dėl Nekilnojamojo turto mokesčio įstatymo (NTMĮ)

- Pateiktas į mokesčių reformą patenkančio [NTMĮ 6 straipsnio pakeitimo pasiūlymas](#), kuriuo siūloma išsaugoti dabartinį reglamentavimą ir palikti galimybę savivaldybėms pačioms nustatyti tarifus vėjo elektrinėms.
- Pateiktas [NTMĮ 7 straipsnio pakeitimo pasiūlymas](#), kuriuo siekiama suvienodinti tradicinių ir netradicinių religinių bendruomenių lengvatas dėl nekilnojamojo turto mokesčio, neapmokestinant tik nekomercinei veiklai arba kulto apeigų reikmenų gamybai naudojamą nekilnojamojį turta.

- Biudžeto ir finansų komitetas pateikė [NTMĮ pakeitimo įstatymo Nr. X-233 projekto \(nauja redakcija\)](#) projektą (III-asis variantas), kuriuo siūloma pakeisti nekilnojamojo turto mokesčio lengvatos modelį, šiuo metu taikomą fizinių asmenų nekomercinei veiklai naudojamam nekilnojamajam turtui (atsisakyti bendro neapmokestinamojo dydžio turimų atitinkamos paskirties nekilnojamojo turto objektų mokesčių verčių sumai taikymo) ir nustatyti lengvatinį apmokestinimą vienam nekilnojamojo turto objektui – pagrindiniam gyvenamajam būstui, kartu suteikiant daugiau finansinio savarankiškumo savivaldybėms. Esminiai skirtumai nuo ankstesnių projektų:
 - nustatytos didesnės mokesčio tarifo žirkklės – nuo 0,05 procento iki 4 procentų nekilnojamojo turto mokesstinės vertės;
 - inžinerinių statinių – vėjo elektrinių (išskyrus NTMĮ 7 str. 1 d. 4 punkte ir 2 d. 18 punkte nurodytas vėjo elektrines, kurios būtų neapmokestinamos NTMĮ), mokesstinė vertė iki 2031 m. gruodžio 31 d. būtų apmokestinama taikant 0,5 procento mokesčio tarifą;
 - pagrindinio gyvenamojo būsto mokesstinės vertės dalis, neviršijanti 1,5 savivaldybės, kurioje yra nekilnojamasis turtas, nekilnojamojo turto verčių medianos, apmokestinama taikant 0 procento mokesčio tarifą;
 - Savivaldybės taryba turi teisę nustatyti ir kelis konkrečius mokesčio tarifus, kurie gali būti diferencijuojami atsižvelgiant į vieną arba kelis iš šių kriterijų:
 1. nekilnojamojo turto paskirtį;
 2. nekilnojamojo turto naudojimą;
 3. nekilnojamojo turto teisinį statusą;
 4. nekilnojamojo turto mokesstinę vertę;
 5. nekilnojamojo turto priežiūros būklę, priskyrimą apleistam ar neprižiūrimam nekilnojamajam turtui;
 6. nekilnojamojo turto technines savybes, įskaitant energinį naudingumą;
 7. mokesčio mokėtojų kategorijas (juridinio asmens dydį (darbuotojų skaičių, apyvartą) ar teisinę formą arba fizinio asmens ekonominę (socialinę) padėtį);
 8. nekilnojamojo turto buvimo savivaldybės teritorijoje vietą (pagal teritorijos teisinį statusą (ar statinio eksploatacijai suformuotas žemės sklypas ar nesuformuotas) ar pagal strateginio planavimo ir teritorijų planavimo dokumentuose nustatytus prioritetus).

Suvestinį NTMĮ projektą (į kurį įtraukti Seimo narių pasiūlymai pateikti iki spalio 10 d.) rasite [čia](#).

Kiti alternatyvūs Seimo narių NTMĮ pasiūlymai:

- Pateiktas [NTMĮ 4 straipsnio 3 punkto, 6 straipsnio 2 dalies, 7 straipsnio 6-7 dalių, 12 straipsnio 2 dalies](#) pakeitimo pasiūlymas dėl pagrindinio būsto neapmokestinimo.
- Pateiktas [NTMĮ 6 straipsnio papildymo 2 dalimi pasiūlymas](#) inžinerinių statinių – vėjo elektrinių (išskyrus NTMĮ 7 str. 1 d. 4 punkte ir 2 d. 18 punkte nurodytas vėjo elektrines) mokesstinė vertė būtų apmokestinama taikant nuo 0,05 procento iki 2 procentų mokesčio tarifą.

- Pateiktas [NTMJ 6 straipsnio papildymo 2 dalimi pasiūlymas](#) inžinerinių statinių – vėjo elektrinių (išskyrus NTMJ 7 str. 1 d. 4 punkte ir 2 d. 18 punkte nurodytas vėjo elektrines) mokesstinė vertė būtų apmokestinama taikant nuo 0,05 procento iki 3 procentų mokesčio tarifą.
- Pateiktas [NTMJ 6 straipsnio 1 dalies pakeitimo pasiūlymas](#), kuriuo siūloma nustatyti maksimalų 3 procentų mokesčio tarifą.
- Pateiktas [NTMJ 7 straipsnio 1 dalies 4 punkto, 7 straipsnio 2 dalies 18 punkto pakeitimo pasiūlymas](#), kuriuo siūloma, jog ne tik Lietuvos Respublikos teritorinėje jūroje, bet (ir) ar Lietuvos Respublikos išskirtinėje ekonominėje zonoje Baltijos jūroje esantys inžineriniai statiniai – vėjo elektrinės ir infrastruktūra, reikalinga vėjo elektrinėms prijungti prie elektros perdavimo tinklų, nuo šių elektrinių iki elektros tinklų operatoriaus nurodyto prijungimo taško ir atsakomybės ribų transformatorių pastotėje sausumos teritorijoje būtų neapmokestinami nekilnojamojo turto mokesčiu.

Dėl Pelno mokesčio įstatymo (PMĮ)

Parengtas [PMĮ 58 straipsnio pakeitimo projektas](#), kuriuo siūloma papildyti įstatymo 58 straipsnio 16(2) ir 16(3) dalis ir numatyti, kad pelno mokesčio nemoka taip pat ir tie juridiniai asmenys, kurie sukuria Lietuvoje nuo 20 iki 149, o kai investuojama Vilniuje – nuo 20 iki 199 naujų darbo vietų, dėl kurių įstatymų nustatyta tvarka sudarytos viso darbo laiko darbo sutartys, ir kiekvieną sukurta darbo vietą išlaiko ne trumpiau kaip penkerius metus nuo pirmosios darbuotojo priėmimo į sukurta darbo vietą dienos, užtikrinant, kad 20 investicijų projektu sukurtų naujų darbo vietų įdarbintų asmenų atitinkamų metų vidutinis bruto darbo užmokestis (taikoma kiekvienam darbuotojui atskirai) yra ne mažesnis kaip 1,25 Valstybės duomenų agentūros paskutinio skelbiamo savivaldybės, kurioje investuojama, vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio, įskaitant individualias įmones, dydžio, o šį skaičių viršijančiose investiciniuose projektuose sukurtose naujose darbo vietose įdarbintų asmenų atitinkamų metų vidutinis bruto darbo užmokestis (taikoma kiekvienam darbuotojui atskirai) yra ne mažesnis kaip Valstybės duomenų agentūros paskutinis skelbiamas savivaldybės, kurioje investuojama, vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis, įskaitant individualias įmones, ir investuoja Lietuvoje ne mažiau kaip 20 milijonų eurų, o kai investuojama Vilniuje – ne mažiau kaip 30 milijonų eurų vertės privačių kapitalo investicijų (taikoma tik apdirbamosios gamybos investicijų projektams).

Dėl Akcizų įstatymo

Parengtas [Akcizų įstatymo pakeitimo projektas](#), kuriuo siūloma nuo 2024 m. taikyti lengvatinį - 13,94 euro už toną produkto dydžio - akcizo tarifą šioms naftos dujoms ir dujiniams angliavandeniliams:

- naftos dujoms ir dujiniams angliavandeniliams, išpilstytiems į buitinius dujų balionus;
- neišpilstytoms naftos dujoms ir dujiniams angliavandeniliams, įsigyjamiems arba importuojamiems centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka registruotų vartotojų, tiekiančių (naudojančių) jas (juos) buitiniams reikmėms (šildymui, maisto ruošimui ir pan.), įskaitant asmenis, kurie išpilsto naftos dujas į buitinius dujų balionus;
- neišpilstytoms naftos dujoms ir dujiniams angliavandeniliams, centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka registruotų vartotojų tiekiamiems į grupinius įrenginius, per kuriuos jie gali būti tiekiami tik buitiniams reikmėms.

Kaip nurodoma aiškinamajame rašte, toks lengvatinis tarifas savo dydžiu prilygtų lengvatiniam tarifui, taikomam gamtinėms dujoms, kurios naudojamos kaip šildymui skirtas kuras buityje.

Taip pat, siekiant išvengti prieštaravimo proporcingumo principui, siūloma nustatyti nulinį naftos dujų ir dujinių angliavandenilių CO₂ dedamosios dydį 2025 metais ir nustatyti mažesnius naftos dujoms ir dujiniams angliavandeniliams taikomų akcizų CO₂ dedamųjų dydžius 2026 m. – 2030 m. laikotarpyje nustatant, kad 2026 m. – 33,2 Eur/t, 2027 m. – 49,8, 2028 m. – 66,4 Eur/t, 2029 m. – 83 Eur/t, 2030 m. – 99,6 Eur/t.

Dėl ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo

- Pateiktas [Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo 16 ir 22 straipsnių pakeitimo](#) projekto II variantas, kuriuo siūloma papildyti baigtinį atvejų, kai asmuo laikomas tapusiu neapdraustu asmeniu, sąrašą, nurodant, kad tapusiu neapdraustu asmeniu taip pat laikomi atvejai, kai Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo 5 str. 2 dalies antrajame sakinyje nurodyti asmenys (individualių įmonių savininkai, mažųjų bendrijų nariai ir ūkinių bendrijų tikrieji nariai) sustabdo veiklą ir apie tai informuoja mokesčių administratorių centrinio mokesčių administratoriaus nustatyta tvarka arba įgyja likviduojamo ar bankrutuojančio asmens statusą.
- Pateiktas [Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 2, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 11¹, 16, 18, 19, 21, 24 ir 25 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XIV-2054 6 ir 9 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas](#), kuriuo siekiama įgyvendinti sistemingą negalios reformą, siūlant keisti: vartojamas sąvokas, pvz., vietoj "neįgalus" – "asmuo su negalia", taip pat nuo 2024 m. sausio 1 d. Asmens su negalia teisių apsaugos agentūra prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Asmens su negalia teisių apsaugos agentūra) dalyvumo lygį nustatys: 1) asmenims iki pilnametystės, jeigu jie yra (buvo) draudžiami valstybinio socialiniu draudimu; 2) pilnamečiams asmenims. Taigi bus nustatomas ir darbingo amžiaus asmenų, ir asmenų, sukakusių Lietuvos Respublikos socialinio draudimo pensijų įstatyme nustatytą senatvės pensijos amžių (toliau – senatvės pensijos amžius) dalyvumo lygis, ir t.t.

Pažymėtina, kad kartu su aprašytuju įstatymu keičiami ir kiti susiję teisės aktai (žr. teisės aktų projektai, registruoti numeriais XVP-3193- XVP-3199).

Visų pasiūlymų įsigaliojimo data – 2024 m. sausio 1 d.

TEISĖS AKTŲ KOMENTARŲ PROJEKTAI

Dėl Mokesčių administravimo įstatymo (MAĮ) komentaro projektų

Parengti MAĮ komentaro projektai, kuriais:

- atnaujinamas [MAĮ 33 straipsnio](#) (mokesčių administratoriaus teisės) komentaras, kuriame paaiškinama, kad mokesčių administratorius turi teisę gauti informaciją apie konkretų įvardintą asmenį arba įvardytų asmenų grupę. Konkrečiai įvardyti asmenys ar grupės suprantami kaip atitinkantys tam tikrą nurodytą požymį pvz., mokesčių administratorius prašyme gali nurodyti konkrečių asmenų ar grupės vardus, pavardes, pavadinimus arba atitinkančius tam tikrus asmenis siejančius požymius, ar kitas aplinkybes iš kurių prašymą gavusiam asmeniui, suprantama kokio (kokių) asmens (-ų) atžvilgiu prašoma informacija. Taip pat pažymėta, kad mokesčių mokėtojai, gavę reikalavimą pateikti informaciją, kurios jie nedisponuoja ir teisės aktai nenumato prievolės jos turėti ar saugoti, turi teisę atsisakyti vykdyti šiuos reikalavimus;
- papildomas [MAĮ 40¹ straipsnio](#) (minimalūs patikimo mokesčio mokėtojo kriterijai) komentaras, kuriuo papildomas minimalių patikimo mokesčių mokėtojo kriterijų neatitinkančiam asmeniui kylančių neigiamų pasekmių sąrašas. Pažymėta, kad vertindamas ar konkretus juridinis asmuo ar fizinis asmuo, vykdomas individualią veiklą atitinka minimalius patikimo mokesčių mokėtojo kriterijus, mokesčių administratorius vertins konkrečiai padarytą pažeidimą;
- atnaujinama [MAĮ 88 str. 5 dalies](#) (mokestinės nepriemokos sumokėjimo atidėjimas arba išdėstymas) komentaras. Paaiškinta, kad mokesčių mokėtojas, su kuriuo sudaryta mokestinės paskolos sutartis, kiekvieną mėnesį moka palūkanas. Palūkanų dydį nustato finansų ministras, atsižvelgdamas į praėjusio kalendorinio ketvirčio paskutinės darbo dienos Vyriausybės vertybinio popieriaus, kurio išpirkimo laikotarpis artimiausias 12 mėnesių laikotarpiui, pelningumą antrinės vertybinių popierių apyvartos, kaip ji apibrėžta Lietuvos Respublikos vertybinių popierių įstatyme, rinkoje. Palūkanų dydis skelbiamas Lietuvos Respublikos finansų ministerijos internetiniame puslapyje „Palūkanos už mokestinę paskolą“ skiltyje.
- Atnaujinamas ir papildomas [MAĮ 2 str. 9, 26, 27, 33 daliu](#) (pagrindinės šio įstatymo sąvokos) komentaras. Be redakcinio pobūdžio pakeitimų (pvz., iš Bendrijos muitų teisės aktų, pakeičiant į Sąjungos muitų teisės aktus), įtraukti mokėjimo įstaigos bei mokėjimo paslaugų teikėjo paaiškinimai, remiantis Lietuvos Respublikos mokėjimo įstaigų įstatyme nustatytais atitinkamomis sąvokomis (įskaitant, kokios paslaugos laikytinos mokėjimo paslaugomis). Taip pat išvardijama, kokie teisės aktai laikytini ES muitų teisės aktais.

Dėl Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo (PVMĮ) komentaro projektų

Parengtas PVMĮ komentaro projektas, kuriuo:

- Papildomas [PVMĮ 71 str. 7 dalies](#) (prievolė skaičiuoti ir (arba) mokėti į biudžetą PVM ir privalomas registravimasis PVM mokėtoju) komentaras, kuriame pažymima, jog vertinant prievolę registruotis PVM mokėtoju pagal PVM įstatymo 71 str. 7 dalies nuostatas, apskaičiuojant PVM įstatymo 71 str. 2 dalyje nustatytą ribą, bendra to paties asmens kontroliuojamų asmenų ir jo paties (jeigu jis pats vykdo PVM apmokestinamą ekonominę veiklą) atlygio suma gali būti nesumuojama, jeigu: 1) kontroliuojamų asmenų valdymo organai ir (arba) valdymo organų nariai nėra tie patys asmenys ir 2) jų faktiškai vykdoma veikla nėra to paties pobūdžio, ir šie juridiniai asmenys neveikia vienas kito naudai ar interesais.

Vadinasi, norint teisingai pritaikyti šią išimtį dėl galimybės bendrai nesumuoti pajamų, reikia atsakyti į šiuos klausimus:

1. Ar to paties asmens (vieno ar kartu su susijusiais asmenimis) kontroliuojamų asmenų valdymo organas ir (arba) atskiras valdymo organo narys yra tas pats asmuo?
2. Ar kontroliuojami asmenys faktiškai vykdo to paties pobūdžio ekonominę veiklą?
3. Ar šie asmenys veikia vienas kito naudai ar interesais?

Jei bent vienas atsakymas į aukščiau nurodytą klausimą yra „Taip“, vadinasi išimtis netaikoma, ir pajamos sumuojamos bendrai tiek visų to paties asmens (vieno ar kartu su susijusiais asmenimis) kontroliuojamų asmenų ir jo paties, jei toks asmuo vykdo ekonominę veiklą.

Dėl Pelno mokesčio įstatymo (PMĮ) komentaro projektų

VMI paviešino visuomenės pateiktų pastabų ir pasiūlymų dėl [PMĮ 14 straipsnio komentaro projekto įvertinimą](#). Komentaro projekte, pateiktame derinimui su visuomene, buvo numatyta, kad kai mažinamas įstatinis kapitalas, siekiant išmokėti laisvas lėšas, tenkančias įstatinio kapitalo, sudaryto ne iš vieneto dalyvių įnašų, sumažinimo daliai – PMĮ tikslais pripažįstama, jog vieneto dalyviams išmokami dividendai. Analogiškai vertintinas ir tas atvejis, kai vietoj įstatinio kapitalo mažinimo, mažinama akcijų nominali vertė. Visgi šių nuostatų taikymas buvo numatytas tik mažinant Lietuvos vieneto įstatinį kapitalą ar akcijų nominalią vertę. Atsižvelgiant į gautas pastabas, VMI pakeitė PMĮ 14 str. 1 dalies komentaro 10 punkto nuostatas, vartodama „vieneto, kurio pelnas yra apmokestinamas pelno mokesčiu arba jam tapačiu mokesčiu“ sąvoką.

KITOS MOKESČIŲ NAUJIENOS

Dėl duomenų teikimo į i.EKA posistemį

[VMI informaciniame pranešime](#) primenama, kad nuo 2023 m. lapkričio 1 d. verslininkams, kurių pajamos 2021 m. viršijo 300 tūkst. eurų ir kurie yra PVM mokėtojai bei naudoja elektroninius kasos aparatus, kyla pareiga teikti kvitų duomenis į išmaniųjų elektroninių kasos aparatų (i.EKA) posistemį. Pranešime taip pat nurodoma, jog **Verslininkams, kurie ne dėl nuo jų priklausančių prižasčių negali pradėti laiku teikti duomenų į i.EKA**, tačiau yra sudarę sutartis su kasų diegėjais dėl naujų kasos aparatų įrengimo ar turimų atnaujinimo per kiek įmanoma trumpesnį laiką, administracinė **atsakomybė nebus taikoma**.

Verslininkai, kuriems teikti kvitų duomenis į i.EKA atsiranda nuo 2023 m. lapkričio 1 d., turi sudaryti sutartis su kasų diegėjais iki spalio 31 d.

